

דף כג.

עין משפט א

הרמב"ם הל' פפולי המוקדשין פ"ט ה"א

קן סתומה שפּרַח מְמַנָּה גּוֹזֵל לְאֹוִיר מ. או שפּרַח לְבִין
הַעוֹפוֹת שְׂיָמוּתוֹ כְּלָן. או שְׂמַת גּוֹזֵל אֶחָד. יקח זוג לְשָׁנֵי:

עין משפט ב

הרמב"ם הל' פפולי המוקדשין פ"ט ה"ב

פּרַח לְבִין הַקְּרָבוֹת. פָּסוּל וּפּוֹסֵל אֶחָד כְּנִגְדּוֹ. שֶׁהַגּוֹזֵל
הַפּוֹרַח מִקֵּן סְתוּם לְבִין הַקְּרָבוֹת פָּסוּל וּפּוֹסֵל אֶחָד
כְּנִגְדּוֹ. כִּי־צַד. פּרַח גּוֹזֵל מִן הַסְּתוּם לַעֲשֶׂרָה עוֹפוֹת
סְתוּמוֹת. אִם עָשָׂה חֲמִשָּׁה לְמִטָּה וְשִׁשָּׁה לְמַעְלָה. הָרִי
חֲמִשׁ עוֹלוֹת כְּשֵׁרוֹת מִהַשִּׁשָּׁה שֶׁל מַעְלָה וְאַרְבַּע חֲטָאוֹת
כְּשֵׁרוֹת מִהַחֲמִשָּׁה עוֹפוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ לְמִטָּה. שְׂאֲנֵי אוֹמֵר
שְׂמָא הַגּוֹזֵל הַפּוֹרַח הוּא אֶחָד מִחֲמִשָּׁה שֶׁל מִטָּה. וְכֵן
אִם עָשָׂה מֵהֶם שִׁשָּׁה לְמִטָּה וְחֲמִשָּׁה לְמַעְלָה נִמְצְאָת
הַכֹּפֶּשֶׁר חֲמִשׁ חֲטָאוֹת וְאַרְבַּע עוֹלוֹת. שְׂאֲנֵי אוֹמֵר שְׂמָא
הַגּוֹזֵל מִחֲמִשָּׁה שֶׁל מַעְלָה. נִמְצְאָת הַכֹּפֶּשֶׁר מִהָעֲשָׂרָה
הַשִּׁשָּׁה הָרִי פָּסוּל אֶחָד:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' פפולי המוקדשין פ"ט ה"ג

אַרְבָּעָה עוֹפוֹת סְתוּמוֹת וְאַרְבָּעָה עוֹפוֹת שְׁנֵי־סְתוּמוֹת.

מ. כסף משנה קן סתומה שפרח ממנה גוזל לאויר וכו'. בפרק ב' דקנינים וכתב רבינו שם
דע כי (כל) מה שנאמר בכל הלכות אלו חזר אינו ר"ל שחזר אותו העוף בעצמו לפי
שכל זמן שיהא כן אין שם הפסד כל עיקר אבל ר"ל כשאמר וחזר שמאחר שפרח לכת
ראשונה והרי אפשר שהוא הראשון בעצמו שחזר לחבורתו או הוא עוף אחר:

פָּרַח אֶחָד מִן הָרֵאשׁוֹנוֹת לְשָׁנִיּוֹת פָּסַל אֶחָד מִן הַשָּׁנִיּוֹת.
 אַחֵר שָׁנַתְעָרְבוּ חֲזַר אֶחָד מִן הַשָּׁנִיּוֹת וּפָרַח לְרֵאשׁוֹנוֹת
 פָּסַל אֶחָד מִן הָרֵאשׁוֹנוֹת. וְנִמְצָא הַכָּשֶׁר מִן הָרֵאשׁוֹנוֹת
 שְׁתֵּימָּם בְּלִבָּד:

עין משפט ד

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ט ה"ד

חֲזַר אֶחָד וּפָרַח מִן הָרֵאשׁוֹנוֹת לְשָׁנִיּוֹת אֶפְלוּ כָּל הַיּוֹם
 אֵינּוּ מוֹסִיף לְהַפְסִיד יִתֵּר עַל זֶה שֶׁאֶפְלוּ הֵן מְעוֹרְבוֹת כִּלְכֵן
 זו בְּזוֹ מְחַצֵּה כָּשֶׁר וּמְחַצֵּה פָּסוּל כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ:

עין משפט ה.ו.

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ט ה"ה

צָבּוֹר אֶחָד יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי עוֹפוֹת. וּבְשָׁנֵי אַרְבָּעָה. וּבְשָׁלִישֵׁי
 שָׁשָׁה. וּבְרַבִּיעֵי שְׁמוֹנָה. וּבְחֲמִישֵׁי עֶשְׂרֵה. וּבְשֵׁשִׁי שְׁנַיִם
 עֶשְׂרֵה. וּבְשִׁבְעֵי אַרְבָּעָה עֶשְׂרֵה. וּפָרַח גּוֹזֵל מִן הָרֵאשׁוֹנָה
 לְשָׁנִיָּה. וְאֶחָד מִן הַשָּׁנִיָּה לְשָׁלִישִׁית. וּמְשָׁלִישִׁית
 לְרַבִּיעִית. מְרַבִּיעִית לְחֲמִישִׁית. וּמְחֲמִישִׁית לְשִׁשִּׁית.
 וּמְשִׁשִּׁית לְשִׁבְעִית. וְחֲזַר אֶחָד וּפָרַח מְצָבּוֹר לְצָבּוֹר עַד
 שֶׁחֲזַר לְרֵאשׁוֹנָה שֶׁפָּרַח מִמֶּנָּה רֵאשׁוֹנָה. פּוֹסֵל אֶחָד
 בְּהַלִּיכְתּוֹ וְאֶחָד בְּחִזְיָרְתּוֹ. הָרֵאשׁוֹנָה וְהַשָּׁנִיָּה אֵין לָהֶם
 כְּלוּם. וְהַשָּׁלִישִׁית יֵשׁ לָהּ שְׁנֵי עוֹפוֹת.^ג וְהַרַבִּיעִית יֵשׁ לָהּ
 אַרְבָּעָה. וְהַחֲמִישִׁית יֵשׁ לָהּ שֵׁשָׁה. וְהַשִּׁשִּׁית יֵשׁ לָהּ

ג. כסף משנה ומ"ש והשלישית יש לה שני עופות והרביעית יש לה ארבעה והחמישית יש לה
 ששה והששית יש לה שמנה והשביעית יש לה י"ב. במשנה [שם] שנינו השלישית יש לה
 אחת הרביעית שתיים החמישית יש לה שלש הששית יש לה ארבע השביעית שש. והענין

שְׁמוֹנָה. וְהִשְׁבִּיעִית יֵשׁ לָהּ שְׁנַיִם עָשָׂר. חָזַר אֶחָד וּפָרַח
פַּעַם שְׁנִיָּה מְזִז לָזוּ וְחָזַר אֶחָד וּפָרַח מִן הָאֲחֵרוֹנָה
לְשִׁלְמַעְלָה מִמֶּנָּה עַד שֶׁחָזַר לְרֵאשׁוֹנָה. פּוֹסֵל אֶחָד
בְּהִלְיָתוֹ וְאֶחָד בְּחִזְיָתוֹ. הַשְּׁלִישִׁית וְהָרְבִיעִית אֵין לָהֶם
כָּלוּם. וְהַחֲמִישִׁית יֵשׁ לָהּ שְׁנֵי עוֹפוֹת כְּשָׂרִים. וְהַשְּׁשִׁית
יֵשׁ לָהּ אַרְבָּעָה. הַשְּׁבִיעִית יֵשׁ לָהּ עֶשְׂרֵה. פָּרַח פַּעַם
שְׁלִישִׁית גּוֹזֵל מְזִז לָזוּ. וְחָזַר פַּעַם רְבִיעִית מְזִז לָזוּ. פּוֹסֵל
אֶחָד בְּהִלְיָתוֹ וְאֶחָד בְּחִזְיָתוֹ. וְהַחֲמִישִׁית וְהַשְּׁשִׁית
נִפְסְלוּ כְּלָן. וְהַשְּׁבִיעִית נִשְׁאָרוּ לָהּ שְׁמוֹנָה עוֹפוֹת כְּשָׂרִין.
כְּשִׁיעֲשָׂה אַרְבָּעָה עָשָׂר שָׁבַע לְמַעְלָה וְשָׁבַע לְמַטָּה יִהְיוּ
שְׁמוֹנָה מֵהֵן כְּשָׂרִין וְהַשְּׁשָׁה פְּסוּלִין מִפְּנֵי תַעְרֻבַת גּוֹזְלוֹת
אֵלוֹ שֶׁפָּרַחוּ בְּהִלְיָהּ וּבְחִזְיָהּ:

דף כג:

עין משפט א

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ו ה"א

כָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּתְעַרְבַּ בְּהֵן אַחַת מִחֲטָאוֹת הַמִּתּוֹת. אִם
שׁוֹר הַנִּסְקָל. אֶפְלוֹ אֶחָד בְּרִבּוֹא כְּלָן יָמוּתוּ לְפִי שְׁבַעֲלֵי
חַיִּים חֲשׂוּבִין הֵן וְאֵינָם בְּטָלִין. וְאִם הֶקְרִיב הָרֹצֵה שְׂאִין

דבמתני' נקט מנין הקינים וכל קן זוג אחד ורבינו נקט מנין הפרידין והיינו דנקט בלישניה
עופות וע"ד זה תקיש ותדין בשאר. וע"ש בפירוש המשנה לרבינו ותמצא הכל מבואר:

ס. כסף משנה כל הזבחים שנתערב וכו'. משנה ריש פרק התערובות (דף ע':). ומה שכתב
ואם הקריב הורצה. שם אמר רבא אי אקריב ארצי ואותבוה ממתני' דקינין ואוקמוה
ההיא מתניתין כמאן דאמר בעלי חיים אין נדחים. וכבר נתבאר בפרק ט"ו ממעשה הקרבנות
דהלכה כמאן דאר אין בעלי חיים נדחים:

בְּעֵלֵי חַיִּין נִדְחִין:

עין משפט ב

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ט ה"ז

קִין סְתוּמָה וְקִין מְפֹרֶשֶׁת^ע. פָּרַח מִן הַסְּתוּמָה לַמְּפֹרֶשֶׁת.
 יִקַּח זוּג לְשָׁנִי. חֲזַר אוֹ שִׁפְרַח אֶחָד מִן הַמְּפֹרֶשֶׁת
 לְסְתוּמָה. וְלֹא יִדַּע זֶה שִׁפְרַח אִם הָיָה עוֹלָה אוֹ חֲטָאת.
 יָמוּתוּ כָּל הָעוֹפוֹת שֶׁבְּסְתוּמָה. שְׂאֵם נִתְעַרְבָּה בָּהֶן עוֹלָה
 כָּל הַחֲטָאוֹת שֶׁבָּהּ פְּסוּלוֹת. וְאִם חֲטָאת נִתְעַרְבָּה כָּל
 הָעוֹלוֹת שֶׁבָּהּ פְּסוּלוֹת לְפִיכָף יָמוּתוּ כָּלָן:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ט ה"ז

חֲטָאת מִכָּאן וְעוֹלָה מִכָּאן וְסְתוּמָה בְּאֻמְצָע^פ. פָּרַח מִן
 הָאֻמְצָע לְצִדְדֵי אֵילָף אֶחָד וְאֵילָף אֶחָד. לֹא הִפְסִיד
 כָּלוּם. אֶלָּא יֹאמֵר זֶה שֶׁהֵלֵךְ אֶצֶל הַחֲטָאוֹת חֲטָאת וְזֶה
 שֶׁהֵלֵךְ אֶצֶל הָעוֹלוֹת עוֹלָה. חֲזַר אַחֵר שֶׁנִּתְעַרְבוּ וּפָרַח
 אֶחָד מִכָּאן וְאֶחָד מִכָּאן לְאֻמְצָע. הַשְּׁנַיִם הָאֻמְצָעִים
 יָמוּתוּ שֶׁהָרִי הֵן חֲטָאת וְעוֹלָה מְעַרְבִין. וְהִצְדִּין אֵלוֹ
 יִקְרְבוּ חֲטָאת וְאֵלוֹ יִקְרְבוּ עוֹלָה כְּשֶׁהָיוּ. פָּרַח מִן
 הָאֻמְצָעִית לְצִדְדֵי כָּלָן יָמוּתוּ. שְׂמָא עוֹלָה נִתְעַרְבָּה
 בַּחֲטָאוֹת וְחֲטָאת בְּעוֹלוֹת:

^ע. כסף משנה קן סתומה וקן מפורשת וכו'. גם זה שם:

^פ. כסף משנה חטאת מכאן ועולה וסתומה באמצע וכו' עד סוף הפרק. שם:

עין משפט ד

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"י ה"א

הַאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה הִרִי עָלַי קֵן כְּשֶׁאֵלֵד זָכָר^ז. יִלְדָה זָכָר
 מִבִּיאָה אַרְבָּעָה עוֹפוֹת. שְׁנַיִם לְנִדְרָהּ וְהֵן עוֹלָה כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְנוֹ. וּשְׁנַיִם לְחוּבְתָהּ מִשּׁוּם לֵידָהּ וְהֵן אֶחָד עוֹלָה
 וְאֶחָד חֲטָאֵת. נִמְצְאָתָ לָמַד שֶׁהִכְהֵן צָרִיף לַעֲשׂוֹת שְׁלֹשׁ
 פְּרָדִין לְמַעְלָה. וּפְרָדָה אַחַת לְמַטָּה. טָעָה וְעָשָׂה שְׁתֵּים
 לְמַעְלָה וּשְׁתֵּים לְמַטָּה וְלֹא נִמְלָךְ צָרִיכָה לְהֵבִיא עוֹד
 פְּרָדָה אַחַת וַיִּקְרִיבָנָה לְמַעְלָה. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים
 כְּשֶׁהִבִּיאָה הָאֲרָבָעָה מִמֵּין אֶחָד כְּגוֹן שֶׁהָיוּ כֶּלֶן תּוֹרִין אוֹ
 בְּנֵי יוֹנָה. אֲבָל אִם הָיוּ שְׁתֵּי תּוֹרִין עִם שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה וְעָשָׂה
 שְׁנַיִם לְמַעְלָה וּשְׁנַיִם לְמַטָּה. צָרִיכָה לְהֵבִיא עוֹד תּוֹר וּבֶן
 יוֹנָה וַיַּעֲשֶׂה שְׁתֵּיהֶן לְמַעְלָה כִּדֵּי לְצֵאת יָדֵי חוּבְתָהּ. שְׂאֵם
 עָשָׂה בְּתַחֲלָה שְׁתֵּי הַתּוֹרִין לְמַטָּה צָרִיכָה תּוֹר לְמַעְלָה
 לְהֵשְׁלִים חוּבְתָהּ. וְאִם עָשָׂה שְׁנֵי בְּנֵי הַיוֹנָה לְמַטָּה צָרִיכָה
 בֶּן יוֹנָה לְמַעְלָה לְהֵשְׁלִים חוּבְתָהּ. שְׂאִין אָדָם מִבִּיא
 חוּבְתוֹ גּוֹזֵל אֶחָד תּוֹר אַחַת אוֹ בֶּן יוֹנָה אֶלָּא אוֹ שְׁנֵיהֶן
 תּוֹרִין אוֹ שְׁנֵיהֶן בְּנֵי יוֹנָה:

^ז כסף משנה האשה שאמרה הרי עלי קן כשאלד זכר וכו' עד סוף הפרק. בפ' ד' דקנינים
 ואיתא בפרק חטאת העוף (זבחים ס"ז): כתב הראב"ד בד"א כשהביאה וכו' עד ושתיים
 למטה א"א ולא ידע הכהן אי זה מין עשה למטה ואי זה מין עשה למעלה עכ"ל. ואני
 אומר שזה פשוט הוא ובכלל לא ידע אי זה מהן עושה למעלה הוא:

עין משפט ה

הרמב"ם הל' מחוסרי כפרה פ"א הי"ג

הַאֲשֶׁה שְׁהִבִּיָּאָה חֲטָאתָהּ וּמִתָּהּ קִיבִיאוּ הַיּוֹרְשִׁים עוֹלָתָהּ.
אִף עַל פִּי שְׁלֹא הִפְרִישָׁה אוֹתָהּ מִחַיִּים כְּכֹר נִשְׁתַּעֲבְדוּ
נִכְסֵיהָ לְקָרְבָּן. וְהִשְׁעִבּוּד דִּין תּוֹרָה הוּא:

עין משפט ו

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ה ה"ו

הָיוּ שְׁתֵּי הַחֻבּוֹת הַסְּתוּמוֹת שֶׁנִּתְעַרְבוּ זו גְּדוּלָה מִזּוֹ.
כְּגוֹן שְׁהִיָּתָה אַחַת אַרְבַּע עוֹפוֹת וְהַשְּׁנִיָּה שֵׁשׁ. אִם עָשָׂה
הַכֹּל לְמַעְלָה אוֹ עָשָׂה הַכֹּל לְמַטָּה מְחַצָּה פְּסוּל וּמְחַצָּה
כָּשֶׁר וּמִטְעֵם שְׁבִאֲרָנוּ. עָשָׂה חֲצִיָּן לְמַטָּה וְחֲצִיָּן
לְמַעְלָה י. אִם אַחַר שֶׁשָּׂאֵל עָשָׂה כֵּן הִמָּעֵט כָּשֶׁר. וְאִם

ק. כסף משנה האשה שהביאה חטאתה ומתה וכו'. סוף פרק שני דקינים. ומה שכתב אף על פי שלא הפרישה אותן מחיים וכו'. בפירקא קמא דקידושין (דף י"ג:) ואיפסיקא הלכתא בגמרא כמאן דאמר הכי:

ר. כסף משנה עשה חציין למטה וחציין למעלה אם אחר ששאל עשה כן המועט כשר וכו' זה הכלל כל שעשה הכהן מדעתו וכו'. שם בפ"ג בד"א בכהן נמלך אבל בכהן שאינו נמלך אחת לזו ואחת לזו שתים לזו ושתים לזו שלש לזו ושלוש לזו עשה כולן למעלה מחצה כשר ומחצה פסול כולם למטה מחצה כשר ומחצה פסול חציין למעלה וחציין למטן את שלמעלה מחצה כשר ומחצה פסול ואת שלמטה מחצה כשר ומחצה פסול אחת לזו ושתים לזו ושלוש לזו ועשר לזו ומאה לזו עשה כלן למעלה מחצה כשר ומחצה פסול כולם למטה מחצה כשר ומחצה פסול חציין למעלה וחציין למטה המרובה כשר זה הכלל כ"מ שאתה יכול לחלוק את הקינים ולא יהו משל אשה אחת בין למעלה בין למטה מחצה כשר מחצה פסול וכ"מ שאי אתה יכול לחלוק את הקינים עד שיהיו משל אשה אחת בין למעלה בין למטה המרובה כשר. ופירש המפרש בד"א בכהן נמלך אפירקא קמא קאי והכי קאמר בד"א דחטאת שנתערבה בעולה ועולה בחטאת אפי" אחת בריבוא ימותו כלם וכן אחת לזו ושתים לזו ושלוש לזו דמועט כשר כל אלו הדינים בכהן נמלך כלומר לכתחלה נמלך הכהן איך משפטן אבל בכהן שאינו נמלך ועשה הכל מדעתו בדיעבד ועשה קן שלם למעלה לאשה אחת וכן קן שלם לאשה אחת הילכך כולם למעלה מחצה כשר עולות ומחצה פסול חטאות וכן למטה בענין זה וכן משמע בריש פרק התערובות דהאי בד"א אפרקין קמא

מִדַּעְתּוֹ עָשָׂה הַמְרֻבָּה כְּשֵׁר:

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ה ה"ז

עין משפט ז

זֶה הַכֹּלֵל כָּל שֶׁעָשָׂה הַכֹּהֵן מִדַּעְתּוֹ חֲצִיִּן לְמַעְלָה וְחֲצִיִּן לְמַטָּה. וְאִי אֶפְשָׁר שְׁלֹא יִהְיֶה מְשָׁל אֶחָד לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. הֲרִי זֶה הַמְרֻבָּה כְּשֵׁר הוֹאִיל וְדָבָר יְדוּעַ שֶׁמְקַצֵּת קָרְבָּנוֹתָיו לְמַעְלָה וּמְקַצֵּתָם לְמַטָּה יִהְיוּ כָּל קָרְבָּנוֹתָיו כְּשֵׁרִים:

קאי. וז"ל רבינו בפירוש המשנה זה שהוציא מן הכלל הוא שב על הלכה רביעית מהפרק הראשון שאמר המועט כשר אמר שאין זה אלא בכהן נמלך אם עשה חציין למעלה וחציין למטה אבל כהן שאינו נמלך אלא עושה לרצונו למעלה ולמטה כשר המרובה והוא מגיד מאי זה טעם יהיה כן ואמר שכל זמן שאפשר לחלק הכלל המעורב ואין מעופות האשה האחת בשני החצאין יחד הרי כשעשה חציין למטה וחציין למעלה מחצה כשר ומחצה פסול לפי שאנו אומרים אפשר שעופות של אחת היו כולן למעלה או למטה שחציו לעולם כשר וזה אפשר לעולם כל זמן שיהיה מנין כנגד מנין (הנה הכל אפשר) לחלק בשני חצאין ומקריבין החצי למעלה והחצי למטה ושלא יהיו מקצת העופות שהקריבו למעלה ומקצת מה שהקריבו למטה משל אשה אחת ואז המחצית שנעשה באחד משני הצדדין וכל זמן שא"א לחלק הכלל המעורב ולעשות חציו למעלה וחציו למטה אלא שעופות האחת כבר נעשה מהם למעלה ולמטה הרי הרוב כשר לפי שבעלת הרוב היא שנעשה מעופות שלה למעלה [ולמטה] בהכרח וא"א זה אלא כשיהיה מנין זו יותר ממנין זו עכ"ל. והראב"ד כתב על דברי רבינו עשה חציין למטה א"א זה כתב בשביל שראה במשנה רפ"ג וכו' עד וממעט בהשלמת חובתה. ונ"ל להגיה ולכתוב במקום חבירותיה חבירתה כלומר אותה שנתערב קינים עמה. וטעם רבינו לחלק בין נמלך לשאינו נמלך נתכוון רבינו לבאר בפירוש המשנה שכתבתי בסמוך ואין דבריו מובנים לי: